

รูปแบบการบริหารจัดการการเงินที่เพียงพอเพื่อเตรียมความพร้อม

เข้าสู่วัยเกษียณของบุคลากรทางการศึกษา

กรณีศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพ และปริมณฑล

Model of Sufficient Financial Management to Prepare for Retirement of

Educational Personnel: Case Study of Private Universities

in Bangkok and Metropolitan Area

¹สุณี ประจิจิตร, ²ศิริชญาณ์ การะเวก, ³บุรพร กำบุญ และ ⁴สุชาติ ปรัชทายานนท์

¹Suni Prajitr, ²Sirachaya Karawek, ³Buraporn Kumboon, and ⁴Suchart Prakthayanon

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Faculty of Business Administration, Bangkok Thonburi University, Thailand

E-mail: ¹suni.burin@gmail.com, ²Sirachaya.Kar@bkkthon.ac.th

³Buraporn.Kum@bkkthon.ac.th, ⁴Suchart.Pra@bkkthon.ac.th

Received September 9, 2023; Revised September 22, 2023; Accepted October 11, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการบริหารจัดการการเงินที่เพียงพอเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยเกษียณของบุคลากรทางการศึกษา กรณีศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพและปริมณฑล และ 2) ศึกษารูปแบบการเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยเกษียณของบุคลากรทางการศึกษา กรณีศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพและปริมณฑล การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน โดยการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรทางการศึกษาสถาบันอุดมศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพและปริมณฑล จำนวน 300 ราย และการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรทางการศึกษา ที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป จำนวน 10 ราย สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างโดยใช้เครื่องมือทางสถิติ Structural Equation Modeling (SEM)

ผลการวิจัยพบว่า โมเดลความสัมพันธ์ที่พัฒนาขึ้น ประกอบไปด้วย 1) ความรู้ด้านการเงิน 2) รูปแบบการลงทุน และ 3) การวางแผนเกษียณสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยปัจจัย

ความรู้ทางการเงินมีอิทธิพลทางตรงต่อการวางแผนเกษียณ เท่ากับ 0.692 มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความพร้อมเข้าสู่วัยเกษียณ เท่ากับ 0.663 ส่วนรูปแบบการลงทุนมีอิทธิพลทางตรงต่อการวางแผนเกษียณ เท่ากับ 0.055 มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความพร้อมเข้าสู่วัยเกษียณ เท่ากับ 0.176 และการวางแผนเกษียณมีอิทธิพลทางตรงต่อความพร้อมเข้าสู่วัยเกษียณ เท่ากับ 0.412 สำหรับรูปแบบการเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยเกษียณของบุคลากรทางการศึกษา กรณีศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพและปริมณฑล พบว่า ประกอบไปด้วยปัจจัยด้านความรู้ทางการเงินเป็นสำคัญ รองลงมาคือการวางแผนเกษียณ และรูปแบบการลงทุน

คำสำคัญ: การบริหารจัดการการเงิน; การเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยเกษียณ; บุคลากรทางการศึกษา; สถาบันอุดมศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน

Abstract

The article aimed to 1) study causal factors influencing adequate financial management styles to prepare educational personnel for retirement: a case study of private universities in Bangkok and the Metropolitan Area; and 2) study the model of preparation for retirement of educational personnel: a case study of private universities in Bangkok and the Metropolitan Area. The research was mixed-methods research by quantitative research. The instrument used was a questionnaire. The sample group was educational personnel at higher education institutions and private universities. In Bangkok and surrounding areas, in 300 cases of qualitative research, the tool used was an interview form. The sample group was educational personnel aged 40 years and over, or 10 persons. The statistics used in data analysis include percentage, mean, standard deviation, and analysis of structural equation models using the statistical tool Structural Equation Modeling (SEM).

The results of this research were the development of causal relationship models for 1) financial knowledge, 2) investment style, and 3) retirement planning consistent with empirical data. The financial knowledge factor had a direct influence on retirement planning, equal to 0.692. It had both a direct and indirect influence on readiness to enter retirement age, equal to 0.663. Investment style had a direct influence on retirement planning, equal to 0.055. Both direct and indirect influences were on readiness to enter retirement age, which was equal to 0.176, and retirement planning had a direct influence on readiness to enter retirement age, equal to 0.412 for the model of preparation for retirement age of educational personnel. A case study of private

universities in Bangkok and surrounding areas found that they mainly consisted of financial knowledge factors. Next is retirement planning and investment style.

Keywords: Financial Management; Preparing for Retirement; Educational Personnel; Private University

บทนำ

ประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัย โดยข้อมูลขององค์การอนามัยโลก (WHO) มีการคาดการณ์ว่าจำนวนประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จะมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 3 ต่อปี โดยในปี พ.ศ. 2573 จะมีจำนวนประชากรสูงอายุมากถึงประมาณ 1.4 พันล้านคน และจะเพิ่มขึ้นถึง 2 พันล้านคนในปี พ.ศ. 2593 สำหรับประเทศไทยนั้นถือได้ว่าจัดอยู่ในสังคมผู้สูงวัยของกลุ่มประเทศอาเซียนเป็นอันดับที่ 2 รองจากสิงคโปร์ จากข้อมูลการคาดการณ์ประชากรของประเทศไทยปี 2558-2573 ภาพรวมของประเทศไทยอยู่ในสถานการณ์ “สังคมสูงวัย” (Aged Society) และอีก 10 ปีข้างหน้าจะเริ่มเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ (Completed aged society) โดยประเทศไทยได้เข้าใกล้สังคมสูงวัยมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 โดยทั่วประเทศมีจำนวนราษฎรรวมทั้งสิ้น 66,171,439 คน แบ่งเป็นสัญชาติไทย 65,197,783 คน และที่ไม่ใช่สัญชาติไทย 973,656 คน (ราชกิจจานุเบกษา, 2565) ขณะที่ตัวเลขของกรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) ณ วันที่ 31 มกราคม พ.ศ. 2565 พบว่า จำนวนผู้สูงอายุ ปี 2565 มีจำนวน 12,116,199 คิดเป็น 18.3% โดยแบ่งตามช่วงอายุ 60-69 ปี จำนวน 6,843,300 คน ช่วงอายุ 70-79 ปี จำนวน 3,422,778 คน และอายุ 80 ปีขึ้นไป จำนวน 1,750,12 คน และในปี พ.ศ. 2573 จะมีสัดส่วนประชากรสูงวัยเพิ่มขึ้นอยู่ที่ร้อยละ 26.9 ของประชากรทั้งประเทศ ซึ่งให้เห็นว่าประเทศไทยกำลังจะเป็นสังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์แบบในอีกไม่กี่ปีข้างหน้า (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2565)

จากรายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2560 (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 2561) ทำให้ผู้ที่เข้าสู่วัยสูงอายุเกิดความกังวลในเรื่องของความมั่นคงในชีวิตหลังเกษียณอายุ ผู้สูงอายุที่ไม่มีบำนาญจะขาดรายได้ หรือบางคนที่ยังทำงานอยู่อาจถูกมองว่าสมรรถนะลดลงไม่สอดคล้องกับค่าจ้างที่จ่ายไป ดังนั้นการวางแผนด้านการเงินจึงจำเป็นสำหรับทุกกลุ่มสาขาอาชีพ ไม่เว้นแม้กลุ่มข้าราชการครู ที่พบว่าในปัจจุบันปัญหาหนี้สินครูอยู่ในขั้นวิกฤต โดยจากสถิติพบว่า มีครูกว่า 4 แสนราย หรือคิดเป็น 80% จากครูทั่วประเทศมีหนี้จำนวนมาก เฉลี่ยแล้วมีหนี้รายละไม่ต่ำกว่า 3 ล้านบาท ได้แก่ สวัสดิการสินเชื่อกองทุนบำเหน็จ พนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อชำระหนี้เงินกู้ (ช.พ.ค.) ประมาณ 4 แสนล้านบาท, หนี้สหกรณ์ครู ประมาณ 7 แสนล้านบาท รวมแล้วเป็นเงินกว่า 1.1 ล้านล้านบาท ซึ่งคิดเป็น 16% ของมูลหนี้ทั้งประเทศ โดยสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาหนี้สินครูที่มีเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ส่วนหนึ่งเกิดจากค่าครองชีพที่สูงขึ้น จากการที่มีความต้องการปัจจัยสี่ เรื่องค่าใช้จ่ายใน

ครอบครัว และความไม่มีวินัยของครู และความไม่มีวินัยของสถาบันการเงิน เป็นต้น การเกษียณอายุในกลุ่มผู้สูงอายุที่เป็นข้าราชการจะได้รับเงินบำนาญหลังเกษียณทำให้อาจารย์ที่เป็นข้าราชการไม่ต้องวิตกกังวลในการวางแผนชีวิตภายหลังการเกษียณอายุมากนัก สำหรับอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนนั้นอาจารย์ส่วนใหญ่ไม่มีบำนาญหลังเกษียณอายุรวมถึงกองทุนสวัสดิการอื่น ๆ ดังนั้น เพื่อให้การเกษียณอายุของผู้สูงวัยสามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข การเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณอายุถือเป็นการวางแผนชีวิตอย่างหนึ่งที่ต้องเริ่มตั้งแต่อยู่ในวัยทำงาน โดยมีเป้าหมายอยู่ที่การประสบความสำเร็จและความสุขในชีวิต

จากที่กล่าวมาเบื้องต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาถึงรูปแบบการบริหารจัดการการเงินที่เพียงพอเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยเกษียณของบุคลากรทางการศึกษา กรณีศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เพื่อให้บุคลากรทางการศึกษาสถาบันอุดมศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เกิดการรับรู้ในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยเกษียณด้วยการวางแผนเกษียณผ่านเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อให้สามารถเข้าสู่วัยเกษียณได้ดียิ่งขึ้น ให้มีเงินเพียงพอต่อการใช้จ่ายหลังเกษียณได้โดยไม่พึ่งพิงจากลูกหลาน และภาครัฐเพียงอย่างเดียว

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการบริหารจัดการการเงินที่เพียงพอเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยเกษียณของบุคลากรทางการศึกษา กรณีศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
2. เพื่อศึกษารูปแบบการเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยเกษียณของบุคลากรทางการศึกษา กรณีศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการวางแผนเกษียณ

คำว่า "เกษียณ" ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน มีความหมายว่า "สิ้นไป" ซึ่งใช้เกี่ยวกับการกำหนดอายุ เช่น เกษียณอายุราชการ ก็ะหมายถึงการสิ้นกำหนดเวลารับราชการหรือการทำงาน โดยส่วนใหญ่แล้วประเทศต่าง ๆ ในแถบเอเชียรวมถึงประเทศไทยมักถือกำหนดให้บุคคลที่มีอายุ 60 ปีบริบูรณ์ต้องเกษียณอายุพ้นจากสภาพการทำงานเพื่อให้ร่างกายได้พักผ่อนจากการตรากตรำทำมาหาเลี้ยงชีพตลอดช่วงชีวิตที่ผ่านมา ขณะที่ภาคเอกชนไม่มีการกำหนดอายุเกษียณอย่างเป็นทางการ ขึ้นอยู่กับข้อตกลงของแต่ละองค์กรเอกชน แต่ในกลุ่มอื่นๆ นั้นอายุเกษียณยังคงกำหนดที่ 60 ปี (มนสิการ กาญจนะจิตรา, สุภรต์ จรัสสิทธิ, และ ชื่นฤทัย กาญจนะจิตรา, 2555)

การวางแผนเกษียณว่าเป็นการวางแผนการบริโภคและความต้องการในการออมของตนเองอย่างมีเหตุผลตลอดชีวิต (Mithcell & Utkus, 2006) และการวางแผนเกษียณอายุยังเป็นการเตรียม

พร้อม ซึ่งมีความซับซ้อนและหลากหลายเกี่ยวข้องกับการพิจารณาต่าง ๆ เช่น สุขภาพ ครอบครัวยุค การทำงาน และรายได้หลังเกษียณ จึงจำเป็นต้องมีการคำนวณการเก็บออมให้เพียงพอกับค่าครองชีพ ค่าใช้จ่ายทางการแพทย์ และผลตอบแทนจากการลงทุน (Coile, 2015) รวมถึงการวางแผนเพื่อการเกษียณควรต้องมีการเริ่มวางแผนตั้งแต่เริ่มต้นทำงาน เนื่องจากการออมต้องมีวินัยและเวลาที่เพียงพอ เพราะการเกษียณได้อย่างมีความสุขต้องได้รับรายได้ที่เพียงพอ

แนวคิดและทฤษฎีความรู้ด้านการเงิน

ความรู้ทางการเงิน หมายถึง ความรู้และความเข้าใจในแนวคิดและความเสี่ยงทางการเงินและทักษะแรงจูงใจและความมั่นใจในการใช้ความรู้และความเข้าใจดังกล่าวเพื่อการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพในบริบททางการเงินต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงความเป็นอยู่ทางการเงิน ของบุคคลและสังคม และเพื่อให้มีส่วนร่วมในชีวิตทางเศรษฐกิจ (OECD, 2014) ความรู้ที่มีเกี่ยวกับการเงิน คือ การศึกษาถึงการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ที่อยู่อย่างจำกัดให้ได้ประโยชน์สูงสุดมีส่วนช่วยในการกำหนดนโยบายทางการเงิน กฎหมายภาษีอากร กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และข้อกำหนดต่างๆจากรัฐบาลในการทำธุรกิจ กระบวนการคิดและพฤติกรรมของมนุษย์และรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำมาวิเคราะห์และตัดสินใจและสถิติช่วยในการศึกษาการดำเนินงานทางการเงินของธุรกิจในอดีต และแนวโน้มของธุรกิจในอนาคตเรามีความรู้ทางการเงินมากเพียงพอโดยใช้ข้อมูลหรือสื่อการเรียนรู้ต่างๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบันอย่างน้อยก็เป็นภูมิคุ้มกันให้กับตัวเราเองและคนในครอบครัวให้สามารถจัดการทางการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ และไม่เป็นภาระแก่ตนเอง น่าจะเป็นประโยชน์ที่เห็นได้ชัดเจนในแต่ละครอบครัว แต่อย่างไรก็ดี หากในอนาคตทุก ๆ ครอบครัว มีความรู้ความเข้าใจในความรู้ทางการเงินอย่างเพียงพอก็จะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจ สังคม โดยรวมแก่ประเทศชาติ

การวางแผนเกษียณอายุควรวางแผนอย่างรอบคอบ โดยการมีความรู้ทางการเงินบุคคลสามารถจัดการทรัพยากรทางการเงินอย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้ความรู้และทักษะที่เพียงพอโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการตัดสินใจทางการเงิน ความรู้ทางการเงินยังประกอบด้วย การก่อดำเนินการของความรู้ทางการเงิน ความสามารถ และวิธีการที่ทำให้เกิดความมั่นคง โดยการถ่ายโอนทัศนคติ แรงจูงใจ รวมถึงทักษะการปฏิบัติ และค่านิยม ผู้ได้รับความรู้และมีความสามารถทางการเงินเป็นองค์ประกอบหลักสองประการ ซึ่งองค์ประกอบทั้งสองนี้สามารถสร้างขึ้นโดยใช้การศึกษาของแต่ละบุคคลหรือประสบการณ์เกี่ยวกับแนวคิดและผลิตภัณฑ์ทางการเงิน (Selvadurai et al., 2018) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธนาคารแห่งประเทศไทย (2556) ซึ่งได้มีการวัดระดับทักษะทางการเงินของคนไทยทั่วประเทศพบว่าคนไทยมีระดับทักษะทางการเงินเฉลี่ย อยู่ที่ร้อยละ 58.5 และมีคะแนนในหมวดความรู้ทางการเงินทั่วไปอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำกว่าครึ่ง นอกจากนี้ยังพบว่าบุคคลที่มีระดับการศึกษาและรายได้ที่ต่ำ รวมถึงการมีอาชีพที่มีรายได้ต่ำจะมีคะแนนทักษะทางการเงินต่ำกว่ากลุ่มอื่น ๆ อีกทั้งการศึกษายังชี้ว่า การให้ความรู้ทางการเงินจะช่วยปรับให้บุคคลมีพฤติกรรมทางการเงินที่ดีขึ้นได้

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการออมและการลงทุน

พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ให้นิยามไว้ว่า การออม คือ การประหยัด การเก็บ หอมรอบริบ การถนอม และการสงวน สิ่งที่จะประหยัด หรือเก็บหอมรอบริบ ได้แก่ ทรัพย์สินเงินทอง เงินออมทางเศรษฐศาสตร์ หมายถึง ส่วนของรายได้ที่มีได้มีการใช้จ่ายบริโภคอุปโภค และเงินจำนวนนั้น ได้นำไปลงทุนเพื่อเพิ่มผลผลิตในระบบเศรษฐกิจด้วย แต่มีได้หมายความว่าผู้ที่ทำการออมเงินจะต้อง เข้าไปจัดการลงทุนทำการผลิตสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้น ผู้ที่ทำการออมกับผู้ลงทุนไม่จำเป็นจะต้องเป็นบุคคลคน เดียวกัน และโดยปกติจะไม่ใช้บุคคลเดียวกันด้วย ในความหมายนี้เพียงแต่หมายถึงเงินที่ออมไว้นั้นต้อง พร้อมที่จะนำไปลงทุนประกอบธุรกิจได้โดยจะผ่านระบบการเงินของประเทศหรือสถาบันการเงินอื่นใดก็ได้

การลงทุน คือ การนำเงินออมไปก่อให้เกิดผลตอบแทนเป็นรายได้ขึ้นมา เช่น การนำไป ฝาก ธนาคาร การซื้อหุ้นบริษัท การซื้อที่ดินและอสังหาริมทรัพย์อื่นๆ เป็นต้น การตัดสินใจลงทุน ประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆหลายขั้นตอน ได้แก่ การลงทุนประเภทใดจึงเหมาะสม การเลือกโครงการ ลงทุน ความปลอดภัยของการลงทุน และข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน

ทำไมบุคคลจึงต้องลงทุน (Why Invest) โดยปกติรายได้ที่บุคคลได้รับจะถูกจัดสรรออกไปเป็น 2 ด้านใหญ่ ๆ คือ ส่วนหนึ่งเพื่อใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน และอีกส่วนหนึ่งสำหรับเก็บออมไว้สำหรับใช้จ่าย ในวันข้างหน้า

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณ

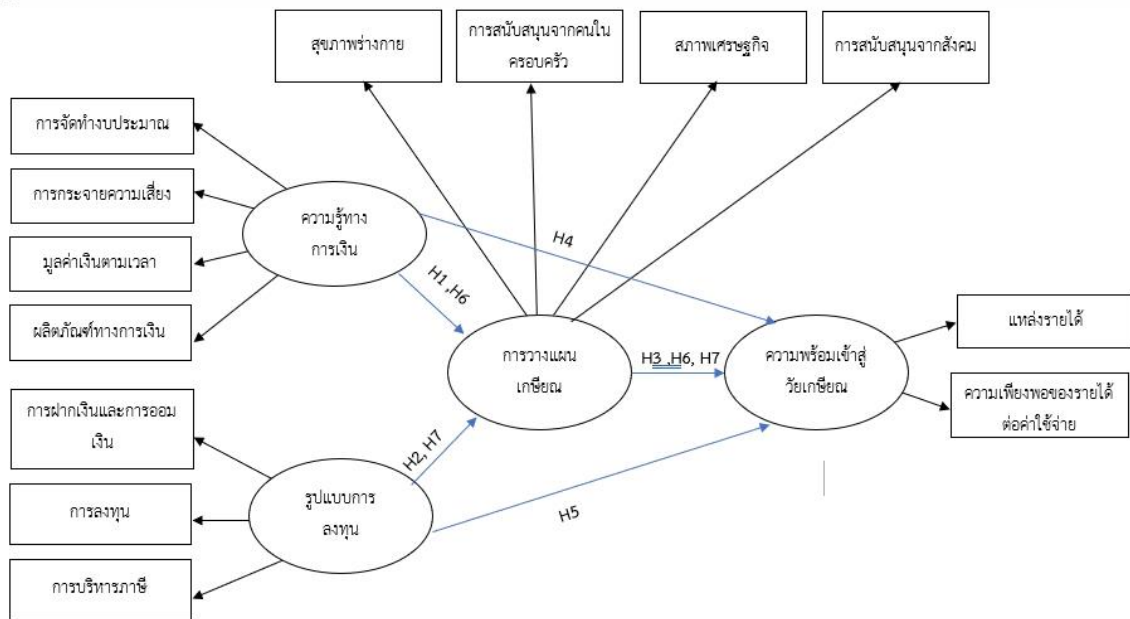
การเตรียมพร้อมเพื่อการเกษียณอายุในด้านเศรษฐกิจ ถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งหากไม่มีการเตรียมความพร้อมด้านการเงินไว้ล่วงหน้า เพราะเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุแล้วโอกาสในการหางานที่มี รายได้สูงเป็นไปได้ยาก การหวังพึ่งผู้อื่นในภาวะเศรษฐกิจปัจจุบันเป็นเรื่องลำบาก การมีฐานะการเงิน มั่งคั่งเป็นปัจจัยสำคัญอันหนึ่งที่ช่วยให้ผู้เกษียณอายุมีความสุขในบั้นปลายชีวิต รายงานการศึกษาวิจัย ทั้งในและนอกประเทศได้ข้อสรุปตรงกันว่า ความรู้สึกมั่นคงเกี่ยวกับการเงินเป็นปัจจัยสำคัญของ ความสุข และความพึงพอใจในตัวเอง (Papalia & Olds, 1995; บรรลุ ศิริพานิช, 2550)

การวางแผนการเงินเพื่อวัยเกษียณมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อให้บุคคลมีเงินไว้ใช้จ่ายในช่วงหลัง เกษียณอายุ ในการรักษาคุณภาพชีวิตตามมาตรฐานที่ต้องการของแต่ละบุคคล กล่าวคือ การมี หลักประกันทำให้เกิดการเตรียมความพร้อมทางด้านเศรษฐกิจในการเข้าสู่วัยสูงอายุ

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการการเงินที่เพียงพอเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัย เกษียณของบุคลากรทางการศึกษา กรณีศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพและปริมณฑล โดย

ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมงานวิจัยของต่างประเทศและในประเทศ เพื่อนำมาพัฒนาเป็นกรอบแนวคิด โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยผสมผสาน (Mixed Method) โดยผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ซึ่งทำการสำรวจความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษา วิทยาลัยบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ดังที่ได้มีการทบทวนวรรณกรรมในบทที่ 2 โดยใช้เครื่องมือทางสถิติ Structural Equation Modeling (SEM) ซึ่งเป็นเทคนิคทางสถิติเทคนิคหนึ่งที่ใช้ในการทดสอบความสัมพันธ์เชิงเหตุผล (Causal Relationships)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ คือ จำนวนบุคลากรทางการศึกษาที่ทำงานในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล จำนวน 24 สถาบัน รวมทั้งสิ้น 15,012 คน โดยกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษาสถาบันอุดมศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล จำนวน 300 คน โดยใช้สูตรของ Hair ซึ่งผู้วิจัยมีตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลจำนวน 13 ตัวแปร ดังนั้น ขนาดตัวอย่างที่มีความเหมาะสมจึงควรมีอย่างน้อย $(13 \times 20 = 260)$ ซึ่งผลจากการคำนวณดังกล่าวเป็นจำนวนของขนาดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำ 260

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ประกอบด้วย 5 ส่วน คือ ส่วนที่ 1. แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคล คุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ สถานภาพสมรส และอายุงาน โดยมีลักษณะเป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check List) ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงของผู้ตอบมากที่สุด จำนวนทั้งสิ้น 5 ข้อ ส่วนที่ 2. แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยความรู้ทางการเงิน เป็นคำถามเกี่ยวกับความรู้ด้านการเงิน ได้แก่ การจัดทำงบประมาณ, การกระจายความเสี่ยง, มูลค่าเงินตามเวลา, ผลสัมฤทธิ์ทางการเงิน โดยมีลักษณะเป็นประเภทมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามมาตรวัดแบบ (Likert's Scale) จำนวนทั้งสิ้น 20 ข้อ ส่วนที่ 3. แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยรูปแบบการลงทุน เป็นคำถามเพื่อสำรวจรูปแบบการลงทุน ได้แก่ การฝากเงินและการออมเงิน การลงทุน และการบริหารภาษี โดยมีลักษณะเป็นประเภทมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามมาตรวัดแบบ (Likert's Scale) จำนวนทั้งสิ้น 13 ข้อ ส่วนที่ 4. แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการวางแผนเกษียณ เป็นคำถามเพื่อสำรวจการเตรียมความพร้อมในการวางแผนเกษียณ ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพร่างกาย การสนับสนุนจากครอบครัว สภาพเศรษฐกิจและการสนับสนุนจากสังคม โดยมีลักษณะเป็นประเภทมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามมาตรวัดแบบ (Likert's Scale) จำนวนทั้งสิ้น 23 ข้อ และส่วนที่ 5. แบบสอบถามเกี่ยวกับความพร้อมเข้าสู่วัยเกษียณ เป็นคำถามเพื่อสำรวจความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยเกษียณ ได้แก่ แหล่งรายได้และความเพียงพอของรายได้ต่อค่าใช้จ่าย โดยมีลักษณะเป็นประเภทมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามมาตรวัดแบบ (Likert's Scale) จำนวนทั้งสิ้น 13 ข้อ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อหาคำดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับคุณลักษณะตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ต้องการวัดด้วยค่า IOC ซึ่งได้ IOC อยู่ระหว่าง 0.56 ถึง 1.00 มีค่าดัชนีความสอดคล้องโดยเฉลี่ยทั้งฉบับเท่ากับ 0.86 ซึ่งมากกว่า 0.50 จึงถือว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากนั้นนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยทดลองใช้ (Try Out) ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาโดยวิธีการคำนวณของครอนบัค (Cronbach's Alpha) พบว่า จำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.70 ถึง 0.96 และค่าความเชื่อมั่นของข้อคำถาม โดยรวมเท่ากับ 0.87 ซึ่งมากกว่า 0.70 จึงถือว่าข้อคำถามที่ใช้อย่างทั่วแพร่มีความน่าเชื่อถือ และสามารถนำไปใช้ในการวิจัยได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics) ใช้ในการบรรยายผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้สถิติ ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) สถิติเชิงอนุมาน

(Inferential Statistics) ใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis) และการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model: SEM) เพื่อทดสอบความสอดคล้องของโมเดลสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าสถิติ Chi-Square $P > 0.05$ (Hair et al., 1998), CMN/df. < 3 (Diamantopoulos & Siguaw, 2000), GFI > 0.90 (Hair et al., 1998), CFI > 0.90 (Hair et al., 1998), RMSEA < 0.05 (Hair et al., 1998), AGFI ≥ 0.80 (Harrison-Walker, 2001), SRMR < 0.05 (Diamantopoulos & Siguaw, 2000), NFI > 0.90 (Hair et al., 1998), IFI > 0.90 (Hair et al., 1998)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 300 ราย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 50.30 มีอายุอยู่ในช่วง 40 – 50 ปี จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 44.70 มีสถานะภาพโสด จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 49.30 มีรายได้ต่อเดือน 20,001 – 30,000 บาท จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 43.70 มีอายุงาน 10 ปี ไม่เกิน 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.70

ข้อมูลค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการบริหารจัดการการเงินที่เพียงพอเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยเกษียณของบุคลากรทางการศึกษา กรณีศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพและปริมณฑล

1) ปัจจัยความรู้ทางการเงินที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการบริหารจัดการการเงินที่เพียงพอเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยเกษียณของบุคลากรทางการศึกษา กรณีศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพและปริมณฑล โดยรวม มีค่าเฉลี่ย 3.596 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.855 อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มูลค่าเงินตามเวลา และต่ำสุด คือ การกระจายความเสี่ยง มีค่าเฉลี่ย 3.387

2) ปัจจัยรูปแบบการบริหารจัดการการเงินที่เพียงพอเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยเกษียณของบุคลากรทางการศึกษา กรณีศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพและปริมณฑล โดยรวม มีค่าเฉลี่ย 3.179 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.067 อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การฝากเงินและการออมเงิน มีค่าเฉลี่ย 3.473 และต่ำสุดคือ การบริหารภาษีมูลค่าเงินตามเวลา มีค่าเฉลี่ย 3.020

3) ปัจจัยการวางแผนเกษียณที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการบริหารจัดการการเงินที่เพียงพอเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยเกษียณของบุคลากรทางการศึกษา กรณีศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพและปริมณฑล โดยรวม มีค่าเฉลี่ย 3.683 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.914 อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสนับสนุนจากครอบครัว มีค่าเฉลี่ย 4.014 และต่ำสุด คือ ด้านการสนับสนุนจากสังคม มีค่าเฉลี่ย 3.242

4) ปัจจัยความพร้อมเข้าสู่วัยเกษียณที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการบริหารจัดการการเงินที่เพียงพอเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยเกษียณของบุคลากรทางการศึกษา กรณีศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพและปริมณฑล โดยรวม มีค่าเฉลี่ย 3.482 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.041 อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ภาระหนี้สิน มีค่าเฉลี่ย 3.872 และต่ำสุด คือ ความเพียงพอของรายได้ต่อค่าใช้จ่าย มีค่าเฉลี่ย 3.285

ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลโดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลแบบจำลองสมการโครงสร้างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการบริหารจัดการการเงินที่เพียงพอเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยเกษียณของบุคลากรทางการศึกษา กรณีศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพและปริมณฑล

ผลการวิเคราะห์การตรวจสอบค่าสถิติตัวแปรแบบจำลองสมการโครงสร้างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการบริหารจัดการการเงินที่เพียงพอเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยเกษียณของบุคลากรทางการศึกษา กรณีศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพและปริมณฑล ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านความรู้ทางการเงิน 2) ปัจจัยด้านรูปแบบการลงทุน 3) ปัจจัยด้านการวางแผนเกษียณ และ 4) ปัจจัยด้านความพร้อมเข้าสู่วัยเกษียณ และตัวแปรตาม คือ ความพร้อมเข้าสู่วัยเกษียณของบุคลากรทางการศึกษา กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพและปริมณฑล มีค่าพิสัยระหว่าง 2.40 – 4.00 ค่าต่ำสุด 1.00 และสูงสุด 6.00 มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.02 – 4.11 โดยมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) อยู่ระหว่าง 0.58 – 0.94 แสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีการกระจายอยู่ใกล้กับค่าเฉลี่ย เนื่องจากค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานดังกล่าวมีค่าไม่เกิน 30% ของค่าเฉลี่ยและมีค่าความแปรปรวน (Variance) หรือค่ากำลังสองของค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อวัดการกระจายของข้อมูลอยู่ระหว่าง 0.34 – 0.90 เมื่อพิจารณาค่าความเบ้ (Skewness) หรือความไม่สมมาตรของการแจกแจงในภาพรวม พบว่าตัวแปรมีการแจกแจงในลักษณะเบ้ซ้าย (ค่าความเบ้เป็นลบ) แสดงว่าข้อมูลของตัวแปรทั้งหมดมีค่าคะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ย โดยมีค่าความเบ้อยู่ระหว่าง (-1.06) ถึง 0.26 เมื่อพิจารณาค่าความโด่ง (Kurtosis) ระหว่าง (-0.61) ถึง 1.50 จึงถือว่าตัวแปรมีการแจกแจงเป็นโค้งปกติแสดงให้เห็นว่าตัวแปรมีความเที่ยงความเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์หาเข้าโมเดลของแบบจำลองสมการโครงสร้างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการบริหารจัดการการเงินเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยเกษียณของบุคลากรทางการศึกษา สถาบันอุดมศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพและปริมณฑลได้

ผลการวิเคราะห์เส้นทาง

ความพร้อมเข้าสู่วัยเกษียณ ได้รับอิทธิพลทางตรงจากการวางแผนเกษียณ ที่ขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.412 จากความรู้ทางการเงิน ที่ขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.377 จากรูปแบบการลงทุน ที่ขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.154 และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากความรู้ทางการเงิน ที่ขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.285 จากรูปแบบการลงทุน ที่ขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.023

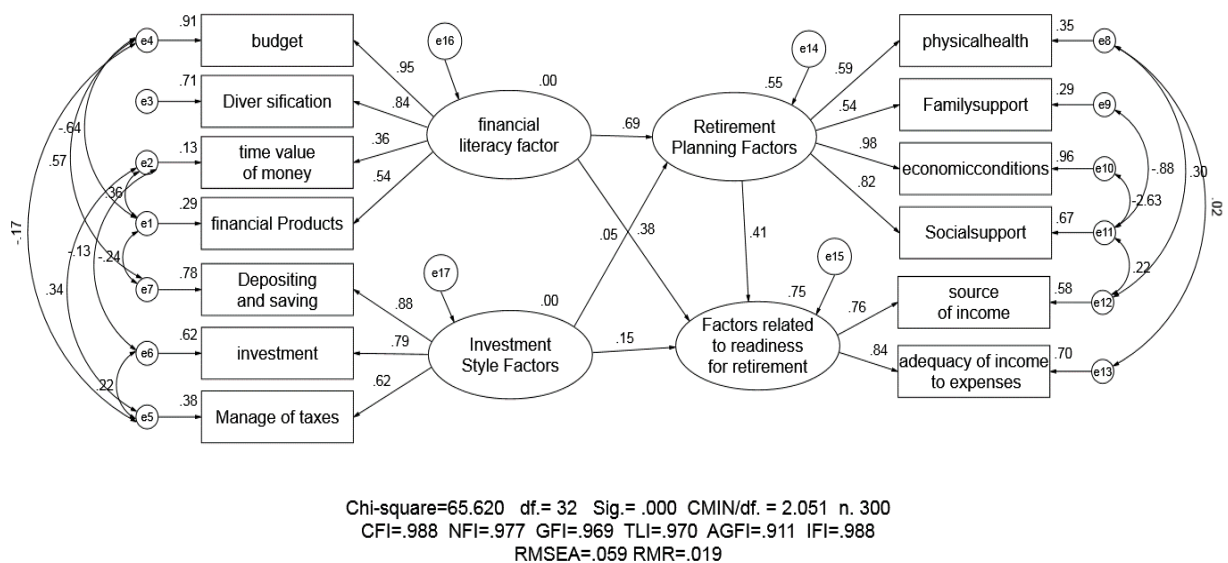
การวางแผนเกษียณ ได้รับอิทธิพลทางตรงจากความรู้ทางการเงิน ที่ขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.692 จากรูปแบบการลงทุน ที่ขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.055

ความรู้ด้านการเงิน มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการกระจายความเสี่ยง มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.842 มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อผลิตภัณฑ์ทางการเงิน มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.541 มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อมูลค่าเงินตามเวลา มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.364

รูปแบบการลงทุน มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการฝากเงินและการออมเงิน มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.884 มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการบริหารภาษี มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.618

การวางแผนเกษียณ มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อสภาพเศรษฐกิจ มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.977 มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อสุขภาพ มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.594 มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อสภาพครอบครัว มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.539

การเตรียมความพร้อมฯ มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อแหล่งรายได้ มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.759 ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 สมการเชิงโครงสร้างแบบจำลองสมการโครงสร้างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการบริหารจัดการการเงิน ที่เพียงพอเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยเกษียณฯ

อภิปรายผลการวิจัย

ความรู้ทางการเงินมีอิทธิพลทางตรงต่อการวางแผนเกษียณ โดยการวางแผนเกษียณได้รับอิทธิพลทางตรงจากความรู้ทางการเงิน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 (H1) และความรู้ทางการเงินมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อความพร้อมเข้าสู่วัยเกษียณ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 4 (H4) และข้อที่ 6 (H6) สามารถอธิบายได้ว่าปัจจัยความรู้ทางการเงิน ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรแฝง 4 ตัวแปร คือ การจัดทำงบประมาณ การกระจายความเสี่ยง มูลค่าเงินตามเวลา และผลิตภัณฑ์ทางการเงินมีอิทธิพลต่อการวางแผนเกษียณ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บรรลุ ศิริพานิช (2550) และ Leedy and Wynbrandt (1987) ที่ได้กล่าวว่า การจัดการงบประมาณ การวางแผนงบประมาณรายรับ-รายจ่ายหลังการเกษียณอายุ โดยการจัดทำงบประมาณเป็นรายปีซึ่งจัดทำแบบคร่าว ๆ ก่อน แล้วจึงค่อยทำรายละเอียดภายหลัง ดูว่าผลลัพธ์ที่ออกมา นั้น หากรายจ่าย เกินจากรายรับ จะต้องจัดการอย่างไร จึงจะเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา หงษ์ทอง (2551) ที่กล่าวว่า บุคคลจะต้องไม่ลืมกฎการกระจายความเสี่ยง สอดคล้องกับงานวิจัยของ เข้มเพชร เจริญรัตน์ (2550) และ พรธัญญา ฐนนิมิตรกุล (2553) ที่ได้กล่าวไว้ว่า มูลค่าปัจจุบันของเงินจำนวนหนึ่งที่เกิดขึ้น ในอนาคต จะมีค่าเท่ากับเงินจำนวนหนึ่งในวันนี้ซึ่งเมื่อนำไปลงทุนแล้ว ได้รับดอกเบี้ยในอัตราหนึ่งทำให้ ได้รับเงินรวมเท่ากับเงินจำนวนนั้นในอนาคตพอดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Selvadurai et al. (2018), Lusardi and Mitchell (2006), ประชา บุญมา และ วิชิต อุ๋น (2564) ได้กล่าวว่าการวางแผนเกษียณควรมีการวางแผนอย่างรอบคอบ โดยจำเป็นต้องอาศัยการมีความรู้ทางการเงินส่วนบุคคลจึงจะสามารถจัดการการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบไปด้วยความรู้ทางการเงินและผลิตภัณฑ์ทางการเงิน เพื่อเพิ่มความมั่นใจในชีวิตหลังเกษียณ ซึ่งประกอบไปด้วย การจัดทำงบประมาณ, การกระจายความเสี่ยง, มูลค่าเงินตามเวลา และผลิตภัณฑ์ทางการเงิน

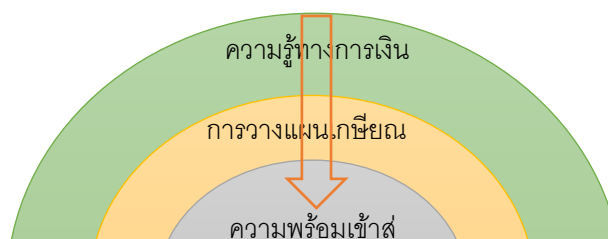
รูปแบบการลงทุนมีอิทธิพลทางตรงต่อการวางแผนเกษียณ โดยการวางแผนเกษียณได้รับอิทธิพลทางตรงจากรูปแบบการลงทุน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 (H2) และรูปแบบการลงทุนมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อความพร้อมเข้าสู่วัยเกษียณ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 5 (H5) และข้อที่ 7 (H7) สามารถอธิบายได้ว่าการฝากเงินและการออมเงิน การลงทุน และการบริหารภาษี มีอิทธิพลต่อการวางแผนเกษียณ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Bodie et al. (2007), Chaffin (2013), Garman and Forgue (2011), Mokaya and Maina (2017), Tapia and Yermo (2007) ที่ได้มีการพูดถึงแนวทางการออมและการลงทุนเพื่อให้แต่ละบุคคลตัดสินใจในการออมเพื่อการเกษียณว่าต้องเข้าใจถึงหลักการบริหารค่าใช้จ่าย การเก็บออม โดยพิจารณาจากอายุ รายได้ เป้าหมายการเกษียณและแรงจูงใจ ซึ่งรูปแบบการลงทุนต้องมีการจัดสรรรายได้เพื่อนำไปลงทุนโดยคำนึงถึงผลตอบแทน ซึ่งผลตอบแทนส่งผลต่อการลงทุนของแต่ละบุคคล และรายได้นี้ยังเกี่ยวข้องกับการเก็บภาษี ส่งผลให้การวางแผนเกษียณต้องมีการบริหารจัดการรายได้สำหรับการออมและการลงทุนที่มีความสัมพันธ์กับการบริหารภาษีด้วย เพื่อให้เกิดคุณค่าในรูปแบบของการลงทุนเพื่อการตัดสินใจเลือกลงทุนตามรูปแบบการลงทุนที่มุ่งตอบสนองความต้องการทางการเงินเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยเกษียณ ซึ่งประกอบด้วย

การฝากและการออมเงิน , การลงทุน , การบริหารภาษี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Bodie et al. (2007), Chaffin (2013), Garman and Forgue (2011), Mokaya and Maina (2017), Tapia and Yermo (2007) ที่ได้มีการพูดถึงแนวทางการออมและการลงทุนเพื่อให้แต่ละบุคคลตัดสินใจในการออมเพื่อการเกษียณว่าต้องเข้าใจถึงหลักการบริหารค่าใช้จ่าย การเก็บออม โดยพิจารณาจากอายุ รายได้ เป้าหมายการเกษียณและแรงจูงใจ ซึ่งรูปแบบการลงทุนต้องมีการจัดสรรรายได้เพื่อนำไปลงทุนโดยคำนึงถึงผลตอบแทน ซึ่งผลตอบแทนส่งผลต่อการลงทุนของแต่ละบุคคล และรายได้ยังเกี่ยวข้องกับการเก็บภาษี ส่งผลให้การวางแผนเกษียณต้องมีการบริหารจัดการรายได้สำหรับการออมและการลงทุนที่มีความสัมพันธ์กับการบริหารภาษีด้วย เพื่อให้เกิดคุณค่าในรูปแบบของการลงทุนเพื่อการตัดสินใจเลือกลงทุนตามรูปแบบการลงทุนที่มุ่งตอบสนองความต้องการทางการเงินเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยเกษียณ ซึ่งประกอบด้วย การฝากและการออมเงิน, การลงทุน, การบริหารภาษี

การวางแผนเกษียณมีอิทธิพลทางตรงต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยเกษียณฯ โดยการเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยเกษียณฯ ได้รับอิทธิพลทางตรงจากการวางแผนเกษียณฯ ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 3 (H3) สามารถอธิบายได้ว่า สุขภาพร่างกาย การสนับสนุนจากครอบครัว สภาพเศรษฐกิจ และการสนับสนุนจากสังคม มีอิทธิพลต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยเกษียณฯ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kapoor et al. (2009), Davis and Chen (2008), Coile (2015) พบว่า การวางแผนเกษียณเป็นการเตรียมพร้อมที่ซับซ้อนหลากหลาย ซึ่งเกี่ยวข้องกับกับพิจารณาด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านสุขภาพ ครอบครัว การทำงาน และรายได้หลักเกษียณ ดังนั้นจึงต้องมีการคำนวณการเก็บออมให้เพียงพอต่อการครองชีพ ค่ารักษาทางการแพทย์ รวมถึงผลตอบแทนจากการลงทุน ดังนั้นเพื่อการวางแผนเกษียณมีประสิทธิภาพต้องเริ่มตั้งแต่เนิ่น ๆ เพื่อให้สามารถบรรลุวิถีชีวิตที่ต้องการเมื่อเกษียณอายุซึ่งต้องได้รับการสนับสนุนจากรายได้ที่เพียงพอ โดยการวางแผนที่ดีและถูกต้องมีองค์ประกอบของการวางแผนเกษียณ ได้แก่ สุขภาพร่างกาย, การสนับสนุนจากครอบครัว, สภาพเศรษฐกิจ และการสนับสนุนทางสังคม

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

องค์ความรู้จากการวิจัย แสดงให้เห็นว่าในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยเกษียณนั้นจะต้องมีกระบวนการในการการวางแผนเกษียณ และการวางแผนเกษียณให้พร้อมสำหรับการเข้าสู่วัยเกษียณได้ จะต้องประกอบด้วยปัจจัยความรู้ด้านการเงิน และการลงทุน ซึ่งหากมีครบทั้งสองปัจจัยก็จะสามารถวางแผนเกษียณเพื่อให้มีความพร้อมสำหรับการเข้าสู่วัยเกษียณได้อย่างสมบูรณ์

ภาพที่ 3 องค์ความรู้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ควรมีการนำรูปแบบที่ได้จากการวิจัยไปพัฒนาเป็นแผนงานหรือแนวทางในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยเกษียณของบุคลากรทางการศึกษาสถาบันอุดมศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน เพื่อให้สามารถเกษียณได้อย่างมีความสุข โดยการจัดอบรมให้ความรู้เรื่องการวางแผนเกษียณ ให้ความรู้ด้านการเงิน การออมและการลงทุน โดยประสานงานกับธนาคารที่ออกเงินเดือนให้เข้ามาให้ความรู้ หรืออาจใช้หลักสูตรอบรมออนไลน์เรื่องการวางแผนเกษียณ ซึ่งปัจจุบันมีอยู่อย่างแพร่หลาย

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยเหตุด้านอื่นๆ ที่เป็นปัจจัยเหตุที่ส่งผลต่อรูปแบบการบริหารจัดการการเงินเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยเกษียณ ฯ เช่น ภาระค่าใช้จ่ายที่จำเป็น ภาระหนี้สิน อัตราการเพิ่มขึ้นของรายได้ เป็นต้น เพื่ออธิบายถึงพฤติกรรมที่เป็นปัจจัยในการบริการหารจัดการทางการเงินเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยเกษียณ

2) ควรมีการนำแบบจำลองและตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ไปทำการพัฒนาเป็นเครื่องมือเพื่อสำรวจความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยเกษียณของบุคลากรทางการศึกษาให้ประจักษ์ว่ามีความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยเกษียณหรือไม่

เอกสารอ้างอิง

- กรมกิจการผู้สูงอายุ, กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.). (2565). สถิติผู้สูงอายุของประเทศไทย 77 จังหวัด ณ.วันที่ 31 ธันวาคม 2565. สืบค้นจาก <https://www.dop.go.th/th/know/side/1/1/1766>
- กาญจนา หงษ์ทอง. (2551). *เข้มทิศการเงิน*. กรุงเทพฯ: กรุงเทพฯธุรกิจ.
- เข็มเพชร เจริญรัตน์ และคณะ. (2550). *การเงินธุรกิจ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2556). *รายงานผลการสำรวจทักษะทางการเงินของไทย ปี 2556*. สืบค้นจาก <https://www.bot.or.th/content/dam/bot/image/research-and-publications/2556ThaiFLsurvey.pdf>
- บรรลุ ศิริพานิช. (2550). *คู่มือผู้สูงอายุ: ฉบับเตรียมตัวก่อนสูงอายุ (เตรียมตัวก่อนเกษียณการงาน)*. กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน
- ประชา บุญมา และ วิชิต ฐิธัน. (2564). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนเกษียณอายุของพนักงานบริษัทเอกชนในประเทศไทย. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี*, 16(2), 171–183. สืบค้นจาก <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/trujournal/article/view/252596>
- พรธฤตา ธวัชมิตรกุล (2553). *การเงินธุรกิจ*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มนสิการ กาญจนะจิตรา, สุภรต์ จรัสสิทธิ, และ ชื่นฤทัย กาญจนะจิตรา. (2555). *เกษียณเมื่อไหร่ให้ใครกำหนด*. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. (2561, 7 ธันวาคม). *รายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2560*. สืบค้นจาก <https://thaitgri.org/?p=38607>
- ประกาศสำนักทะเบียนกลาง เรื่อง จำนวนราษฎรทั่วราชอาณาจักร ตามหลักฐานการทะเบียนราษฎร. (2565, 18 มกราคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 139, ตอนพิเศษ 12ง, หน้า 10. สืบค้นจาก https://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2565/E/012/T_0010.PDF
- Bodie, Z., Treussard, J., & Willen, P. (2007). The Theory of Life–Cycle Saving and Investing. FRB of Boston Public Policy Discussion Paper N. 07–3. Retrieved from <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1002388>
- Chaffin, C.R. (2013). *The Financial Planning Competency Handbook*. Canada: John Wiley & Sons.
- Coile, C.C. (2015). Economic Determinants of Workers' Retirement Decisions. *Journal Economic Surveys*, 29(4), 830–853. <https://doi.org/10.1111/joes.12115>
- Davis, G. D., & Chen, Y. (2008). Age Differences in Demographic Predictors of Retirement Investment Decisions. *Educational Gerontology*, 34(3), 225–246. <https://doi.org/10.1080/03601270701838365>

- Diamantopoulos, A., & Siguaw, J. A. (2000). *Introducing LISREL*. London: Sage.
<https://doi.org/10.4135/9781849209359>
- Garman, E.T., & Forgue, R. (2011). *Personal Finance*. (11th ed.). Cengage Learning.
- Hair, J., Anderson, R., Tatham, R. and Black, W. (1998). *Multivariate Data Analysis*. (5th ed.). New Jersey: Prentice Hall.
- Harrison-Walker, L. J. (2001). The Measurement of Word-of-Mouth Communication and an Investigation of Service Quality and Customer Commitment as Potential Antecedents. *Journal of Service Research*, 4(1), 60–75. <https://doi.org/10.1177/109467050141006>
- Kapoor, J. R., Dlabay, L. R., & Hughes, R. J. (2009). *Personal Finance*. (9th ed). McGraw-Hill.
- Leedy, J.J., & Wynbrandt, J. (1987). *Executive Retirement Management: A Manager's Guide to the Planning and Implementation of a Successful Retirement*. Hardcover.
- Lusardi, A., & Mitchell, O.S. (2006). *Financial Literacy and Planning: Implication for Retirement Wellbeing*. Pension Research Council, The Wharton School, University of Pennsylvania.
- Mithcell, O., & Utkus, S.P. (2006). How Behavioral Finance Can Inform Retirement Plan Design1. *Journal of Applied Corporate Finance*, 18(1), 82–94. DOI: 10.1111/j.1745–6622.2006.00076.x
- Mokaya, K.N., & Maina, K. (2017). Financial Factors Affecting Retirement Planning by Savings and Credit Cooperative Employees in Nakuru Town, Kenya. *The International Journal of Business & Business & Management*, 5(10). Retrieved from <https://www.internationaljournalcorner.com/index.php/theijbm/article/view/125423>
- OECD. (2014). *Education at a Glance 2014: OECD Indicators*. OECD Publishing. Retrieved from <http://dx.doi.org/10.1787/eag-2014-en>
- Papalia, D.E., & Olds, S. W. (1995). *Human Development*. (6th ed.). New York: McGraw-Hill.
- Selvadurai, V., Kenayathulla, H.B., & Siraj, S. (2018). Financial Literacy Education and Retirement Planning in Malaysia. *Malaysian Online Journal of Educational Management (MOJEM)*, 6(2), 41–66. <https://doi.org/10.22452/mojem.vol6no2.3>
- Tapia, W., & Yermo, J. (2007). Implications of Behavioural Economics for Mandatory Individual Account Pension Systems. *SSRN Electronic Journal*. DOI:10.2139/ssrn.1217604